

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3444>

**INVESTIGATION OF THE ROLE OF PRESCHOOL
EDUCATION ON READINESS IN PRIMARY SCHOOL
ACCORDING TO THE VIEWS OF CLASSROOM TEACHERS**

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN İLKOKULDAKİ HAZIR BULUNUŞLUK
ÜZERİNDEKİ ROLÜNÜN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ**

**Asiye Bekar Dedeal¹
Hasan Yücel Ertem²**

Abstract

This study was conducted to evaluate the school readiness levels of students with and without preschool education and to develop suggestions according to the results obtained. The population of the study consists of teachers who teach 1st grade of primary school in Zonguldak province in the 2022-2023 academic year. In the study, which consisted of 25 teachers, the interview form "The Role of Preschool Education on Readiness in Primary School" consisting of 9 questions was applied as a data collection tool. Participants' views on the effects of pre-school education on developmental areas, the deficiencies of pre-school education in preparing for primary school and the compulsory pre-school education were explained. It is known that there are students with and without pre-school education in the classes that almost all of the participants attended. The findings of the study revealed that there was a difference between the readiness levels of students who received and did not receive pre-school education, and that pre-school education positively affected the readiness level. As a result of the examination of teachers' opinions, it was stated that the cognitive, social-emotional, language, psychomotor and self-care skills of the students who received pre-school education were more developed among the students studying in the first grade of primary school compared to the students who did not receive pre-school education.

Keywords: Education, Preschool Education, School Readiness.

¹ Öğretmen, MEB, Zonguldak/Türkiye asiyebekar7175@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-4732-9148>

² Doç. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, hyertem@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-9058-641X>

Özet

Bu çalışma sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim almış ve almamış öğrencilerin okula hazır bulunuşluk düzeylerini değerlendirmek ve elde edilen sonuçlara göre öneriler geliştirmek için yapılmıştır. Araştırmanın evreni 2022-2023 eğitim öğretim yılında Zonguldak ilinde bulunan ilkokul 1.sınıfı okutan öğretmenlerden oluşmaktadır. Katılımcı sayısı 25 öğretmenden ibaret olan çalışmada, veri toplama aracı olarak 9 sorudan oluşan "Okul Öncesi Eğitimin İlkokuldaki Hazır Bulunuşluk Üzerindeki Rolü" isimli görüşme formu uygulanmıştır. Katılımcılara okul öncesi eğitimin gelişim alanları üzerindeki etkileri, okul öncesi eğitimin öğrenciyi ilkokula hazırlamadaki eksiklikleri ve okul öncesi eğitiminin zorunlu olması ile ilgili görüşleri açıklanmıştır. Katılımcıların tamamına yakınının girdiği sınıflarda okul öncesi eğitim almış ve almamış öğrencilerin mevcut olduğu bilinmektedir. Araştırma bulguları okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri arasında fark olduğunu, ve okul öncesi eğitimin hazır bulunuşluk düzeyini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, almayan öğrencilere göre ilkokul 1.sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında bilişsel, sosyal-duygusal, dil, psikomotor ve öz bakım becerilerinin daha çok gelişmiş olduğu öğretmen görüşlerinin incelenmesiyle belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, okul Öncesi Eğitim, okula hazır bulunuşluk.

GİRİŞ

İnsan doğduğu ilk günden itibaren eğitimle yüz yüzedir; bireyin öğrenme süreci eğitimle başlar. 21 yüzyılda gelişen ve değişen dünyaya bakıldığında tüm bu gelişim ve değişimlere insan faktörünün neden olduğunu görürüz. İnsan davranışlarının değişiminde ve kişiliğinin şekil almasında kalıtımın olduğu kadar, çevre faktörünün de etkisi büyüktür. Bireyin çevre faktörlerinden etkilendiği ve davranışlarının şekillendiği dönem okul öncesi dönemdir (Oğuzhan ve Oral, 1992, s. 2).

İlkokula başlamak insanın hayatında önemli bir dönüm noktasıdır. Uzmanlara göre okula başlamak bir çocuğun doğumdan sonra anneden ikinci kopuşu olarak tanımlanmaktadır (Oktay, 1997). Okula başlamak çocukluk çağında bireyin yaşadığı en köklü değişimlerden biridir ve fiziksel, sosyal-duygusal bakımdan bir uyum gerektirir (Seven, 2011, s. 29-42). Çocuğun ilkokula başladığı yıllar onun okul başarısını etkileyen faktörlerden biridir. Çocukların okula başlarken gösterdikleri uyum, yaşamları boyunca akademik başarıları ve sosyal başarıları ile ilişkilidir (Entwisle, 1995, s. 133-144). Bir çocuğun akademik başarıyı yakalayabilmesi için sağlıklı olması gerekir. Daha sonra duygusal ve zihinsel olgunluğa erişmiş, öğretmenine ve derslere karşı bir olumlu tutum geliştirmesi önemlidir (Oktay, 1997).

Okul öncesi dönem bireyin kişiliğinin altyapısının oluştuğu, birçok temel davranışın kazanıldığı, kişinin hayatına etki eden kritik bir süreçtir. Çocuğun yaşamının ilk yıllarında bulunduğu çevre büyük önem taşır. Çocuğun bu çevresinin eğitimle şekillendirilmesi önemlidir. Bu dönemde eğitimin önceliği kişinin çevresine uyum sağlayabilmesidir. Bu uyumu sağlayacak temellerinde erken çocukluk çağında atılması gerektiği araştırmacılar tarafından kabul görmüştür (Can, 2017).

Okul öncesi döneminde çocuğun beyni çok hızlı gelişir. Bu yüzden yaşamın ilk yıllarında bilişsel gelişimde hızlı bir gelişim gösterir. Beynin hızlı gelişim göstermesi çocuğun çevresel etkenlere açık olması demektir. Bu durum çocuğun öğrenme isteğini etkilemektedir. Okul öncesi eğitimde kazanım ve amaçları iyi planlanmış etkinlikler, çocuğun gelişimini destekler böylelikle kısıtlı imkânlarla sahip çocukların da kendi akranları ile benzer gelişim göstermesine olanak tanınmaktadır (Koç Koca ve Gürbüz, 2022).

Ebeveynlerin çocuk yetiştirme konusunda gösterdiği farklı tutumlar, sosyo-ekonomik farklılıklar ve her ebeveynin farkındalık düzeyinde görülen değişiklikler çocuğun gelişiminde farklı durumların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Ayrıca çocuğun gelişiminde doğru bilinen yanlış yaklaşımlar da çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Çın, 2020). Okul öncesi eğitim, çocuğu bütün gelişim alanları ile

desteklemek amacı taşımaktadır. Bu süreçteki gelişimsel yetersizlikler öğretmenler tarafından fark edilmekte ve erken bir müdahale olanağı sağlanabilmektedir.

36-72 ayları içine alan okul öncesi eğitim; çocukların zihinsel, bedensel, duygusal gelişimini sağlamanın yanında onlara istendik davranış değişikliği kazandıran ve onları ilkökul dönemine hazırlayan eğitim kurumları olarak tanımlanmaktadır. Çocukların okul öncesinde edindikleri deneyimler onların okula ve öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmesini sağlar. Kendi becerilerini keşfetmeleri çocukların okul başarısını etkiler (MEB, 2013).

Okul öncesi dönemde beyin gelişimi ve öğrenmeyi sürekli geliştiren sinoptik bağlantı kurma hızı çok hızlı gelişmektedir. Çocuğun yaşamının ilk yıllarındaki bilişsel gelişimde çok hızlı olmaktadır. Beynin bu gelişimi diğer alanların gelişimine de temel oluşturmaktadır. Okul öncesi dönemde hızla gelişen beyin, çocuğun çevresinde ki etkilere de açıktır. Çevresel etkiler çocuğun gelişimini de öğrenme isteğini de etkiler. Ayrıca bu çevresel etkiyi çocuğun öğrenme kapasitesi ve hızını da etkilemektedir (Çelik ve Taşcan, 2019).

Okul öncesinin sağladığı uyaranlar sayesinde çocuk farklı zengin deneyimler elde ederek çok boyutlu bir gelişim gösterir. Okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan çalışmalar sayesinde çocuğun tüm gelişim alanları desteklenir, sınırlı şartlara sahip çocukların da diğer çocuklarla aynı gelişimi göstermesi hedeflenmektedir. Tüm bu etkinlikler okul öncesi eğitimin, erken çocukluk döneminde bireyin gelişimine katkı sağlar ve uyaranlar sayesinde eğitimde bireye fırsat eşitliği sunabilmektedir (Özdemir, 2019, s. 1-2).

Anne babaların çocuklarının gelişimlerini desteklemek konusunda gösterdikleri çabalara karşılık hem ekonomik farklılıklar hem de çocuk yetiştirmede farklı baba tutumları çocuk gelişimi konusunda eşit imkân sağlamamaktadır. Aileler arasında doğru bilinen bazı yaklaşımlar çocuğun gelişimine olumsuz yansımaktadır. Okul öncesi kurumları çocuğun tüm alanlarda gelişimini desteklemeyi hedefler. Çocuğun okul öncesi süreçte gözlemlenen gelişim yetersizliği erken müdahale edilerek desteklenebilmektedir. Okul öncesi eğitim oyunu temel alan etkinlikler sayesinde okul hayatını daha yumuşak bir geçiş yapmayı sağlamaktadır. Çocuğun evdeki yaşantısında kuralları anne babaları tarafından belirlenirken, okul öncesi dönem çocuğa sistematik alışkanlıklar kazandırır (Özdemir, 2019, s. 1-2).

Çocuk okul öncesi kuruma gitmiş ise öğretmenin söylediğini dinlemeyi, soru sormayı, sorulan sorulara cevap vermeyi, sayıları tanımayı ve saymayı, şekilleri ve renkleri öğrenir. Okul öncesi kurumlardaki yapılan etkinlikler sayesinde düşüncelerini ifade edebilir (Şahin ve Akman, 2018). Öğretmeni ve arkadaşlarıyla sohbet edip kendi fikirlerini aktarabilir. Okul öncesi kurumlarda yapılan tüm etkinlikler çocuğun bağımsız bir birey olması adına ilk deneyimlerini oluşturur. Aile ve okul öncesi kurumları iş birliği yapmak suretiyle çocuğu ilkökula hazırlar.

İlkokula başlayan bazı çocukların ilkökula uyum sağlamada ve akademik başarıda sorun yaşadığını görmekteyiz (Özdemir ve Battal , 2019). İlkokulda bu gibi sorunların yaşanmaması için ilkökuldan önce tüm çocukların ilk okula hazır bulunuşluk düzeylerinin okula uyum sağlayacak şekilde olması beklenmektedir. Bu durumda eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi için ilkökula başlamadan dil, bilişsel, sosyal ve duygusal beceriler ile özbakım becerilerini kazanmış olmaları gerekmektedir (MEB, 2013).

İlkokula hazır olmadan başlamanın getirdiği olumsuzluklar sadece bireysel olarak ortaya çıkmamaktadır. Bu durumun toplum üzerinde de olumsuz etkileri olduğu iddia edilmektedir (Akay ve Ceylan, 2019). Bu durumun devletin gelir kaybına yol açtığı, devletin maliyetini arttırdığı ve toplumun birlikte hareket etme yeteneğini azalttığı düşünülmektedir (Doherty, 1997).

Okula başlama konusunda en önemli kriter yaş olmakla beraber üzerinde sık değişiklik yapılmakta ve bu kriter, ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir. Örnek verecek olursak; İngiltere, İsrail ve Hong Kong'da Okula başlama yaşı 5 olarak belirlenmiştir. Japonya, Amerika ve Almanya'da 6, Finlandiya, Norveç ve Danimarka'da ise okula başlama yaşı 7'dir (Oktay, 1999, s. 270).

Batıda pek çok ülkede ilköğretime başlama yaşı 5 olarak belirlenmiştir. Fakat "Intant School" adlı kurumlarda bu yaşa uygun bir program anaokulu çerçevesi içine alınarak sunulur (Ergin, 2005, s. 5).

Yaşça kayıt hakkını elde eden çocuklardan 69, 70 ve 71 aylık olanları velisinin yazılı talebi bulunması halinde okul öncesi eğitime yönlendirilmesi yapılabilir veya kayıtları bir yıl ertelenir (MEB, 2019).

Okula başlaması için çocuğun; zihinsel, bedensel, duygusal ve sosyal açıdan hazır olmasını gerektirir (Yavuzer, 2003, s. 84). Okul olgunluğu kavramı; çocuğun okul içinde veya okumada başarılı olması olarak düşünülebilir. Öyleyse çocuğun çevresi ve olgunlaşma süreci okul olgunluğunu, okula hazır olma durumunu ve gelişimini etkilemektedir. Yaşları aynı olup gelişim hızları, sosyo-ekonomik ve kültürel seviyeleri farklı olan çocukların, ilkokulun onlardan beklediği okul olgunluğunu karşılama seviyesi de birbirlerinden farklıdır (Oktay, 1983, s. 8).

İlkokula hazır bulunuşluk olarak yaş tek başına bir kriter olmamaktadır. Çocuğun okul öncesi eğitim almış olması bütün olarak baktığımız zaman okula hazır bulunuşluğunu da etkilemektedir. Okul öncesi eğitimin etkileri, çocuğun ilkokula başladığı zaman kendisini daha çok göstermektedir. Okul öncesi eğitim, yaptığı oyun temelli etkinlikler ile çocuğun kendinde barındırdığı yeteneklerin ortaya çıkmasına ve gelişmesine yardımcı olmanın yanında, iş birliği yapmayı ve yaşlıları ile iletişim kurup birlikte yaşamayı da öğretmektedir. Okul öncesi eğitim akranlar arasındaki eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasını sağlamaktadır. Yapılan pek çok araştırmaya göre, okul öncesi eğitim almış olan çocukların okul öncesi eğitim almamış çocuklara oranla daha girişken, daha katılımcı ve daha uyumlu olduklarını göstermektedir (Yavuzer, 2003 s. 152-154).

Günümüzde ülkemizde ve dünyada pek çok ülkede ilkokula başlamak için kronolojik yaş bir kriter olmaktadır. Okul Öncesi Eğitimi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin ifadesine göre; ilkokulların 1. sınıfına kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı itibarıyla 69 ayını dolduran çocukların kaydı ilkokula yapılır. Ayrıca 66, 67, 68 aylık çocukların velisinin isteğiyle 1.sınıfa kaydı da yapılabilmektedir. Aralarında neredeyse bir yıla yakın fark olan çocukların aynı sınıfta olması ve aynı program dahilinde öğretim göreceği anlamına gelmektedir.

Temel eğitime başlayacak olan çocukların tüm gelişim alanlarında okul öncesi eğitime ihtiyaçları vardır. Okul öncesi eğitim ülkemizde zorunlu eğitim kapsamında değildir. İlkokula kaydı yapılacak çocukların okul öncesi eğitim kurumlarına gidip gitmediği dikkate alınması gereken bir noktadır. İlkokul öğretmenlerinin görüşlerine göre okul öncesi eğitimin ilkokuldaki hazır bulunuşluk üzerindeki rolünü inceleyen bu araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Okul öncesi eğitimin ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin bilişsel gelişimine nasıl katkı sağlamaktadır?
- Okul öncesi eğitim ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin sosyal-duygusal gelişimine nasıl bir katkı sağlamaktadır?
- Okul öncesi eğitim ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişim düzeylerine nasıl bir katkı sağlamaktadır?
- Okul öncesi eğitim ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin psikomotor gelişimine nasıl bir katkı sağlamaktadır?
- Okul öncesi eğitim ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin öz bakım becerilerine nasıl katkı sağlamaktadır?
- Okul öncesi eğitimin ilkokula hazırlık düzeyinde ne tür eksiklikleri vardır?
- İlkokul öğretmenleri okul öncesi eğitimin zorunluluğu hakkında ne düşünmektedir?

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (olgubilim) desen kullanılmıştır. Fenomenolojik anlayış, hakkında fikir sahibi olduğumuz ancak onlar hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olmadığımız olaylara odaklanır. Fenomenolojik deseni, günlük yaşantımızda sürekli karşımıza çıkan fakat tam olarak anlamlandıramadığımız

olguları derinlemesine araştırıp inceleme olanağı sunan bir araştırma çeşididir (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s. 70). Fenomenolojik çalışma sayesinde araştırmacıların öğrenmek istediği durumlar ve bu durumlar arasında kurulmuş olan bağlar derinlemesine araştırılıp izahat edilmeye çalışılır (Çepni, 2007, s. 128). Fenomenolojik çalışmalarının amacı, geniş uygulamaları göz önüne sermek ve katılımcılar tarafından oluşturulan bilgileri tanımlamak ve açıklamaktır. Fenomenoloji, bize çok uzak olmayan ancak ne olduklarını tam olarak bilemediğimiz vakaları incelemeyi amaçlayan çalışmalar için uygun bir araştırma platformu sağlayabilir (Ersoy, 2014, s. 57). Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı kamu ve özel ilköğretimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki hazır bulunuşluk üzerindeki rolü görüşlerinin incelenmesi amacıyla olgubilim deseni seçilmiştir.

Etik Kurul İzni

Bu araştırma için Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından 11.04.2023/294796 ve 153 protokol numarası ile araştırma izni alınmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Zonguldak ilinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel ilköğretim okullarında görev yapan 25 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerin belirlenmesinde tesadüfi olmayan (non-random) örnekleme yöntemlerinden biri olan amaçlı örnekleme kullanılmıştır.

Amaçlı örnekleme ile daha fazla içgörü içeren senaryolar incelenebilmektedir. Bu yöntemde araştırmacılar, araştırma konularıyla ilgili ve örneklem şeklinde bilgi toplama açısından zengin durumları seçebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s. 135).

Bu çalışmadaki "sınıf öğretmenlerinin" demografik özellikleri aşağıdaki Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1

Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Erkek	7	% 28
	Kadın	18	% 72
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	2	% 8
	6-10 yıl	4	% 16
	11-15 yıl	4	% 16
	16-20 yıl	1	% 4
	21 yıl ve üzeri	14	% 56
Okul Türü	Kamu	24	% 96
	Özel	1	% 4
	Okul Öncesi	1	% 4
Okul Kademesi	İlkokul	22	% 88
	Ortaokul	2	% 4
	Lise	0	0

Tablodaki değerlere göre çalışma grubundaki sınıf öğretmenlerinin 7'si (%28) erkek, 18'i (%72) kadın öğretmenlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun kadın öğretmenler olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin kıdem durumuna göre 2 (%8) öğretmen 1-5 yıl, 4 (%16) öğretmen 6-10 yıl, 4 (%16) öğretmen 11-15 yıl, 1 (%4) öğretmen 16-20 yıl ve 14 (%56) öğretmen 21 yıl ve üzeri görev yapmıştır. Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türlerine bakıldığında ise 24 (%96) öğretmenin devlet okullarında, 1 (%4) öğretmenin özel kurumlarda görev yaptığını görüyoruz. Görüldüğü gibi, çoğu öğretmen devlet okullarında araştırma çalışmalarına katılmaktadır. Öğretmenlerin niteliklerine bakıldığında 1 (%4) öğretmenin bağımsız anaokulunda, 22 (%88) öğretmenin ilköğretim kademesinde ve 2 (%8) öğretmenin ortaokul kademesinde görev yaptığı görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki hazır bulunuşluk üzerindeki rolüne ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine göre,

görüşme öncesinde sorular araştırmacı tarafından hazırlanır. Yapılan görüşmenin seyrine göre alternatif sorular kullanılarak görüşme yapılan kişinin verdiği cevaplarda daha da derinlere inilmesi ve ayrıntılara değinilmesi sağlanabilir (Türnüklü, 2000, s. 547). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği sayesinde araştırmacı düzenli bilgiler elde edebilmektedir. Çünkü görüşme formu önceden hazırlandığı için araştırmacıya büyük bir kolaylık sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s. 134).

Araştırmacı tarafından hazırlanan sorular, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi'nde görev yapan öğretim üyesi tarafından doldurulmuştur. Mart-Haziran 2023 tarihleri aralığında sınıf öğretmenleri ile görüşmeler yapılarak veriler elde edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin ilkokuldaki hazır bulunuşluk üzerindeki rolü ile ilgili görüşlerinin incelenmesine yönelik oluşturulan görüşme formunda toplam 9 adet soru bulunmaktadır. Görüşmeler tamamen gönüllülük esası çerçevesinde yürütülmüş olup katılımcılara toplanan verilerin gizli kalacağı ve araştırma dışında kullanılmayacağı beyan edilmiştir.

Veriler öğretmenlerden randevu alınarak ders saatleri dışında yüz yüze görüşme ile yapılmıştır. Görüşmeler 45-50 dakika arası sürmüştür. Sonrasında görüşme ses kayıtları, bilgisayar ortamına aktarılarak MS Word belgesine dönüştürülmüştür.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde elde edilen veriler çok daha detaylı incelenmeli, konu ve kategoriler elde edilmelidir. Elde edilen verilere bakılarak, görüşmeye katılanların çokça vurguladığı noktalardan veya verilerde çok sık tekrar edilen olaylardan kodlar elde edilir. Bu kodlar kategorize edilerek temalar oluşturulur. Birbiri ile benzerliği bulunan ve bir ilişkisi olan kodlar, belli kategori ve temalar dahilinde birleştirilerek yorumlanır (Bengtsson, 2016, s. 12). Okul öncesi öğretmenlerinin cevaplarına göre kodlar ve temalar oluşturulmuştur.

Görüşmeye katılan sınıf öğretmenlerin gerçek kimlikleri gizli tutularak, isim yerine Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5 şeklinde kodlar verilmiştir. Ö1 görüşmeye katılan birinci sınıf öğretmenini, Ö2 görüşmeye katılan ikinci sınıf öğretmenini, Ö3 görüşmeye katılan üçüncü sınıfı okutan öğretmenini ifade etmektedir.

BULGULAR

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi "Okul öncesi eğitim ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin bilişsel gelişimine nasıl bir katkı sağlamaktadır?" olmuştur. Okul öncesi öğretmenlerinin bu alt probleme ilişkin görüşlerinin elde edilmesinin sonuçları Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2

Okul Öncesi Eğitimin Bilişsel Gelişime Katkıları

Tema	Kodlar	Frekans
Bilişsel Gelişim	Düşünme Becerisi	7
	Problem Çözme Becerisi	6
	Yaratıcılık	6
	Esnek Düşünme Becerisi	3
	Gelir Düzeyi	1
	Eğitimin Kalitesi	1
	Hazır Bulunuşluk	1

Tablo 2 incelendiğinde, çalışmaya katılan bazı sınıf öğretmenleri bilişsel gelişimi (f=7) "Düşünme Becerisi" olarak bildirmişlerdir. Bunlardan bazıları da (f=6) "Problem Çözme Becerisi", (f=6) "Yaratıcılık", (f=3) "Esnek düşünme becerisi", (f=1) "Gelir düzeyi", (f=1) "Eğitim Kalitesi", (f=1) "Hazır Bulunuşluk" olarak ifade etmiştir.

“Çocuk okul öncesi eğitim döneminde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmaları sayesinde sorulan sorulara ve karşılaştığı problemleri düşünerek cevap verir. Ayrıca zihinden çözümler üretme, problem çözme ve çözüm yolları üretme becerisi kazanır.” (Ö1).

“Öğrencilerin beceri ve düşünme yetenekleri gelişir. Erken dönemde zihin açık iken esnek düşünme ve yaratıcılıkları desteklenir. Sayı sayma, matematik işlemlerinin temelleri olan kodlama, eşleştirme toplama -çıkarma işlemlerini yapabilme konusunda çocukları destekler.” (Ö6).

“Okul öncesinde verilen eğitim, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ile bağlantılıdır. Anne babanın gelir düzeyi ve eğitim düzeyi yüksek ise çocukları da bilişsel gelişime daha çok isteklidir” (Ö8).

“Problem çözme becerilerinin gelişmesine katkı sağladığını düşünüyorum. Çözüm yolları üretme, yaratıcı çözümler bulma konusunda çocuğu destekler. Fikir üretme, gözlem yapma ve yaptığı gözlemler sonucunda problem çözme becerisi gelişir” (Ö12).

“Okul öncesi eğitimde yapılan etkinlikler ve sunulan ortamlar ile birey düşünür, hareket eder. Çevresindeki insanları dinler, farklı bakış açıları duyguları tanır, yaratıcılığını geliştirir. Öğrenmenin alt yapısı okul öncesi eğitim ile daha doğru ve kalıcı olur” (Ö16).

“Okul öncesi eğitimin bilişsel gelişime katkısı tamamen öğretmenin yüklendiği bir eğitim olmasından çıkarılırsa çok daha olumlu etkileri olacaktır. Okul ortamından ziyade sosyal ortamlar şeklinde düzenlenmelidir. Böylelikle verilen eğitim ne kadar yaratıcılığı ortaya çıkaracak şekilde olursa o kadar kaliteli ve kalıcı olur. Çocuklara sunulan kaliteli etkinlik ortamları bilişsel gelişimi daha olumlu etkiler diye düşünüyorum” (Ö22).

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Okul öncesi eğitim ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal-duygusal gelişimine nasıl bir katkı sağlamaktadır?” şeklindedir. Okul öncesi öğretmenlerinin bu alt probleme ait görüşlerine ait bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Okul Öncesi Eğitimin Sosyal-Duygusal Gelişime Katkıları

Tema	Kodlar	Frekans
Sosyal Duygusal Gelişim	Okula ve Kurallara Uyum	7
	Kendini İfade Etme	5
	Sosyalleşme	4
	Duygularını Kontrol Etme	3
	Paylaşma	3
	Empati	1
	Kişilik Yapısı	1
	Öz Güven	1

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu sosyal-duygusal gelişimi (f=7) “okula ve kurallara uyum” ve (f=5) “kendini ifade etme” olarak belirtmişlerdir. Yine sosyal duygusal gelişimi (f=4) “sosyalleşme”, (f=3) “duygularını kontrol etme”, (f=3) “paylaşma”, (f=1) “empati” ve (f=1) “kişilik yapısı”, (f=1) “öz güven” olarak belirtmişlerdir.

“Duygu ve davranışlarını kendisinden beklendiği gibi göstermesini, yanlış davranış sergilediğinde fark edip duygularını kontrol altına almasını, kabul görmüş davranışları alışkanlık haline getirmesini sağladığını düşünüyorum” (Ö4).

“Çocuklar sosyalleşmeyi ve birlikte çalışmayı öğrenirler. Paylaşmayı, iş birliği yapmayı, başkalarına saygı duymayı, arkadaşları ile ilişkilerinde çatışmaları ve çıkan sorunları çözmeyi öğrenebilirler” (Ö5).

“Okula uyum sürecinin sorunsuz atlatılmasında katkısı büyüktür. Paylaşma, saygılı olma, empati kurma becerilerinin temelinin atılması okul öncesi dönemde gerçekleşmektedir. Çocuğun toplumda birey olarak var olmasının, kendine güven, insan ilişkileri kurması, çevreye duyarlılık duygusunun oluşması ve uyum konusunda olumlu etkileri vardır” (Ö6).

“Okul öncesi eğitim ile kazanılan sosyal-duygusal gelişim büyük ölçüde çocuğun gerek bu dönemde gerekse ileriki yaşamında kişilik yapısının ve alışkanlıklarının şekillenmesinde etkili olmaktadır” (Ö8).

“Çocuk okul öncesi eğitim ile birbirlerinin sırasını beklemeyi, öğretmenden veya arkadaşlarından bir şey isterken rica etmeyi, yanlış bir davranış yaptığı zaman özür dilemeyi öğrenir. Okul kurallarına daha çabuk uyum sağlar. Bu durum çocuğun okul başarısını olumlu yönde etkilemektedir” (Ö11).

“Grup çalışmalarına katılmakta istekli olma, sorumluluk bilinci, iletişim becerilerinin gelişmesi ve düşüncelerini rahat ifade etme de etkili olmaktadır” (Ö12).

“Okul öncesinde verilen eğitim çocukları sosyal-duygusal açıdan olumlu şekilde etkiler. Çocuk kendini daha yaratıcı bir şekilde ifade eder, başarmak için farklı yollar dener, saygılı davranır, çocukta öz güveni arttırır” (Ö14).

“Okul öncesinde verilen eğitim özellikle anasınıflarında çocuğu ilkökula hazırlama konusunda ilk adımı atmış olur. Çocuğun 1.sınıfa baslarken yaşadığı okul korkusu, öğretmen korkusu biraz daha aşılmış olur. Çocuk kısa zamanda okula alışıp arkadaş edinmekte zorlanmaz.” (Ö15).

“Okulöncesinde sosyal-duygusal gelişim, çocuğun sağlıklı bir kişilik yapısı geliştirmesinde, çevre ile olumlu iletişim ve etkileşimde etkin rol oynar. Sağlıklı bir kişilik yapısının temellerinin atılması ailede olduğu kadar okulda etkilidir. Okul öncesi eğitim kurumları bunu sağlayan en güzel ortamları hazırlamaktadır” (Ö16).

“Okul öncesi eğitim almış çocukların duygusal olarak geliştiğini, bağlantılı olarak daha sosyal olduklarını görüyoruz. Kendilerini ifade etmekte zorlanmadıklarını, diğer gitmeyen çocuklara nazaran kendisiyle ve çevresiyle barışık olduklarına şahit olmaktayız. Okula uyum anlamında da sorun yaşamamaktadır” (Ö17).

“Okul öncesi eğitim sosyal açıdan çocukları desteklemektedir. Farklı ortamlarda kendini ifade etme ve yeni yaşantılar kurma deneyimi sağlar. Çocuk okul öncesi dönemde kurduğu arkadaşlıklar sayesinde kendini daha iyi ifade etme fırsatı bulur” (Ö20).

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Okul öncesi eğitim ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişim düzeylerine nasıl bir katkı sağlamaktadır?” şeklindedir. Okul öncesi öğretmenlerinin bu alt probleme ait görüşlerine ait bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

Okul Öncesi Eğitimin Dil Gelişimine Katkıları

Tema	Kodlar	Frekans
Dil Gelişimi	Sözcük ve Kelime Dağarcığı	8
	İletişim ve Dinleme	8
	Türkçeyi Doğru Kullanma	4
	Kelimeleri Doğru Telaffuz	3
	Konuşma Bozukluğu	2

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğunu okul öncesinin dil gelişimine katkıları olarak (f=8) “Sözcük ve Kelime Dağarcığı” ve (f=8) “İletişim ve Dinleme” etkili olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcılar (f=4) “Türkçeyi Doğru Kullanma”, (f=3), “Kelimeleri Doğru Telaffuz”, (f=2) Konuşma Bozukluğu” da dil gelişiminde etken olduğunu belirtmişlerdir.

“Okul öncesi eğitimdeki Türkçe Dil Etkinliklerinde yapılan tekerleme, şiir ve hikâye çalışmaları ile çocukların sözcük dağarcıkları genişler. Doğru cümleler kurmayı öğrenirler. Soru sorma, düşüncelerini ifade etme, öğrendiklerini başkalarına aktarabilme becerileri gelişmektedir” (Ö5).

“Erken dönemde çeşitli sebeplerden dolayı dil konuşma bozukluğu yaşayan birçok öğrenci başkaca herhangi bir destek almasa bile okul öncesi eğitim sayesinde bu sorunu aşabilmektedir. Telaffuz etme, yeni sözcükler öğrenme, düşüncelerini doğru cümleler kullanarak ifade etme, Türkçeyi doğru kullanma gibi pek çok olumlu etkisi olduğunu söyleyebilirim” (Ö6).

“Okul öncesi eğitim alan çocuklar Türkçeyi daha doğru kullanmaktadırlar. Bu sebeple 1. Sınıfa daha hazır olarak gelmektedirler. Yapılan hikâye dinleme, anlatma, tekerleme, şiir etkinlikleri sayesinde Türkçeyi etkin ve doğru kullanmanın temelleri atılmış olmaktadır. Bu becerileri kazanmış çocuklar olarak ilkokula başladıklarında okuma yazma öğrenmede avantajlı olarak okul hayatına başlamış olmaktadır” (Ö10).

“Kitap okuma ve masal anlatma saatleri öğrencilerin hayal gücünün gelişmesine ayrıca kelime dağarcığının zenginleşmesine fırsat sunar. Duygu ve düşüncelerini yeni öğrendiği kelimelerle ifade etmesi dil gelişimini geliştirmektedir” (Ö12).

“Okul öncesinde yapılan Türkçe Dil Etkinlikleri çocukların kelime dağarcığını geliştirir. Nazik kibar bir ifade ile konuşmayı öğrenir. Ses bilgisi farkındalığı kazanır. Yapılan etkinlikler sayesinde sesleri doğru çıkartılması sağlanmaktadır. Ayrıca yapılan etkinlikler sayesinde yanlış öğrenilmiş kelimelerin doğru telaffuz edilmesi bu dönemde verilen etkinlikler sayesinde olmaktadır” (Ö20).

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Okul öncesi eğitim ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin psikomotor gelişimine nasıl bir katkı sağlamaktadır?” şeklindedir. Sınıf öğretmenlerinin bu alt probleme ait görüşlerine ait bulgular Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5

Okul Öncesi Eğitimin Psiko-Motor Gelişime Katkıları

Tema	Kodlar	Frekans
Psiko-Motor Gelişim	Küçük Kas Gelişimi	14
	Büyük Kas Gelişimi	6
	Beyin Kas Koordinasyonu	5

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğuna göre okul öncesinde verilen eğitimin çocukların psiko-motor gelişimlerine katkıları olarak (f=14) “Küçük Kas Gelişimi”, (f=6) “Büyük Kas Gelişimi”, (f=5) “Beyin Kas Koordinasyonu” belirtilmiştir.

“Günümüzde pek çok çocuk, evde teknoloji terörüne maruz kalmaktadır. Çocukların oyuna, harekete çokça ihtiyaçları vardır. Okul öncesi eğitim çocukların ihtiyacı olan, büyük kas ve küçük kas gelişimine destek veren açık hava oyunları, atlama, zıplama oyunları ile bu yönde destek vermektedir” (Ö1).

“Okul öncesi el kaslarının, düşünme ve yaratıcılık becerilerinin gelişmesini sağlar. El ve göz koordinasyonunu sağlayarak beyin kaslarının koordinasyonunun da sağlanmasına yardımcı olur. Çocuk çarpma, düşürme gibi sakarlıkları daha az yapar” (Ö2).

“Günlük rutin işlerini yerine getirme ve büyük kas becerisi gerektiren taşıma, kaldırma, bir yerden alıp başka bir yere koyma gibi becerileri kazanmalarında katkı sağlar. Yapamadığı pek çok şeyi okul öncesinde gerçekleştirilen etkinlikler sayesinde geliştirir. Makas tutma, kağıt yırtma, katlama, sınırlı boyama gibi etkinliklerle küçük kas gelişimine katkı sağladığını düşünüyorum. İlkokula küçük kas gelişimi daha hazır başlar” (Ö4).

“Okul öncesi kurumlarına devam etmiş öğrenciler, gerek sınırlı boyama, boncuk dizme, ipe boncuk geçirme gibi küçük kas gelişimlerini geliştiren etkinlikler yaptıkları için, okuma

yazma becerisi gerektiren kalem tutma ve yazma becerileri daha çabuk gelişmektedir. Defter tutma alışkanlığı ve düzenli yazma becerisi de daha çok gelişmiştir” (Ö7).

“Bireyin fiziksel gelişimi için okul öncesi dönemde yapılan etkinlikler çok önemlidir. Bu sayede bireyin büyük ve küçük kas gelişimi desteklediği için ileriki yaşamında fiziksel gelişimi açısından önem taşımaktadır. Temel el becerilerinin geliştirilmesi çocuğu cesaretlendirmekte fiziksel güç gerektiren temel becerileri yapması desteklenmelidir. Okul öncesi bu becerilerin geliştirilmesi için en uygun ortamlardır. Okul öncesinde oynanan oyunlar ile yumruk yapma, parmak üzerinde yürüme, elini açma kapama, yumuşak bir topu sıkma-bırakma gibi oyunlar ile kaslarının ve büyük motor becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır” (Ö16).

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi “Okul öncesi eğitim ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin öz bakım becerilerine nasıl bir katkı sağlamaktadır?” şeklindedir. Okul öncesi öğretmenlerinin bu alt probleme ait görüşlerine ait bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6

Okul Öncesi Eğitimin Psiko-Motor Gelişime Katkıları

Tema	Kodlar	Frekans
Öz Bakım Gelişimi	Temizlik Becerisi	10
	Tuvalet Alışkanlığı	7
	Giyinme -Soyunma Becerisi	4
	Dengeli Beslenme	2
	Temizlik, Düzen ve Tertip	2

Tablo 6 incelendiğinde okul öncesinin öz bakım gelişime olan etkileri araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri için (f=10) “temizlik becerisi”, (f=7) “tuvalet alışkanlığı”, (f=4) “giyinme -soyunma becerisi” ve (f=2) “dengeli beslenme” önemli yer tutmaktadır. Ayrıca (f=2) “temizlik, düzen ve tertip” öz bakım becerilerin geliştirilmesinde gerekli görülmektedir.

“Pek çok ebeveyn çocukların öz bakım becerilerini kendileri üstlenmektedir. Okul öncesi eğitim bu anlamda çocukların gelişimine imkân vermektedir. Okul eşyalarını düzenli kullanabilmeyi, kişisel temizliğini yardım almadan yapabileme becerisini daha çabuk kazandırmaktadır” (Ö1).

“Tuvalet alışkanlığı, temizlik alışkanlığı, eşyalarını tanıma, kendi çöpünü atma, gibi davranışlardan başlayarak; kıyafetini kendi başına giyinebilmeme, ayakkabısını giyinip, bağcıklarını bağlayabilme, kendi başına yemek yeme gibi davranışların kazanılmasında okul öncesinde verilen eğitimin katkısının büyük olduğunu düşünüyorum. Okul öncesi eğitim ortak beslenme listelerinin yapılması ve birlikte yemek yeme etkinlikleri ile sağlıklı ve dengeli beslenmeyi, sağlıklı yiyecekleri tanımayı, yeme alışkanlıklarının gelişmesine yardımcı olmaktadır” (Ö6).

“Okul öncesi eğitim alan çocuklar, ailelerinden aldıkları özbakımı geliştirerek toplu halde yaşamının gerektirdiği bir takım temizlik kurallarının kazanmaktadırlar. Okul öncesi eğitim ile çocuk kendine gerekli olan öz bakım becerilerini geliştirir. Çocuk, okul öncesi eğitim sayesinde ayakkabısını kendi giyinip çıkarmayı, kıyafetlerini soyunup giyinmeyi öğrenir. Kendi başına iş yapabilmeyi becerisi desteklemektedir” (Ö10).

“Okul öncesinde verilen özbakım eğitimi çocuğun gelişimini olumlu yönde etkiler. Çocuk bu yaşlarda edindiği öz bakım alışkanlıklarını ömrü boyunca kullanmaktadır. Yemeklerden önce ve sonra ellerini yıkama, dişlerini fırçalama, tuvalet temizliğini kendi yapma gibi davranışlar çocuğun bir ömür boyunca kullanacağı alışkanlıklardır. Ayrıca okulda hazırlanan yemeklerden yiyerek dengeli beslenmektedir. Kendi başına çatal, kaşık kullanarak doğru yemek yeme alışkanlığı geliştirmektedir. Yemek saatlerinde arkadaşlarıyla yaptığı beslenme ile sevmediği yiyecekleri yiyerek sağlıklı beslenme alışkanlığı da kazanmaktadır” (Ö14).

“Okul öncesi eğitim ile öğrenci kendi öz bakımını kendi yapmayı öğrenmektedir. Okul toplu olarak yaşadığımız alanlardan biri olduğu için çocuklar ortak kullanılan alanları temiz ve düzenli tutmayı öğrenirler. Oynadıkları oyuncaklarını toplayarak sınıf düzenini sağlarlar. Ayrıca sınıf eşyalarını dikkatli ve özenli kullanma alışkanlıkları gelişmektedir” (Ö15).

“Okul öncesi eğitim ile verilen öz bakım becerileri sayesinde çocuk oturduğu kalktığı, yattığı ve yaşadığı ortamı temiz ve düzenli tutma konusunda daha başarılı olarak ilkokula gelmektedir. Ayrıca okul eşyalarına daha çok sahip çıkmakta ve kişisel eşyalarını koruyup kollamakta daha başarılı olmaktadır” (Ö18).

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi “Okul öncesi eğitimin ilkokula hazırlık düzeyinde ne tür eksiklikleri vardır?” şeklindedir. Sınıf öğretmenlerinin bu alt probleme ait görüşlerine ait bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Okul Öncesi Eğitimin İlkokula Hazırlık Düzeyinde Eksiklikleri

Tema	Kodlar	Frekans
Okul Öncesi Eğitimin Neyi Eksik Kalmış	Öğretmen tutumları	13
	Fiziki eksiklikler	5
	Yaratıcılığın sınırlandırılması	5
	Sınıf mevcutları	1
	Okul öncesine erişim	1

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine okul öncesi eğitimin en önemli eksikliği olarak; (f=13) “öğretmen tutumları” görülmektedir. Ek olarak (f=5) “fiziki eksiklikler”, (f=5) “yaratıcılığın sınırlandırılması”, (f=1) “sınıf mevcutları”, (f=1) “okul öncesine erişim” okul öncesi eğitimin eksiklikleri arasında belirtilmiştir.

“İlkokula hazırlık aşamasında okul öncesi eğitim kurumlarına giden çocukların gittikleri kurumlarda okuma yazma çalışmaları ası altında okuyup yazma çalışmaları yaptırılması ve bu çocukların ilkokula gelirken okuma ve yazma öğrenerek gelmesi bana göre doğru değildir. Çünkü okuma yazma öğretmek başlı başına bir beceri gerektirmektedir. Bu kurumlar bunu yaparken yanlış yazım teknikleri, yanlış ses bilgisi vermekte ve bunun düzeltilmesi çok daha zor olmaktadır. Okul öncesi kurumları çocuğa temel becerileri kazandırmaya çalışmalı okuma yazma öğretmeyi ilkokula bırakmalıdır” (Ö7).

“Okul öncesi eğitim bazı öğretmenler ve aileler tarafından çocuk bakıcılığı olarak görülmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarında yardımcı personel sayıları yeterli değildir. Yaş gruplarının küçük olması sebebiyle özbakım becerilerine yardımcı olabilecek personel sıkıntısı yaşadıklarına şahit olmuştum. Bazı okul öncesi eğitim kurumlarının maalesef yeterli oyun alanlara ve araç gerece sahip olduğunu düşünmüyorum” (Ö8).

“Okul öncesi kurumlar ilkokul veya diğer kademelerdeki sınıflara sıkıştırılmamalıdır, Çocuklar 6 ders saati boyunca aynı sınıfın içinde tutulmamalıdır. Okul öncesi kurumlarında ilkokullar gibi bağımsız ve her alanını kullanacakları bina ve şartlara sahip olmaları gerekmektedir” (Ö10).

“Okul öncesi eğitim ülkemizde zorunlu olmadığı için bu yaş grubu çocuklar ailelerinin isteğiyle okula gönderilmektedirler. Okul çağına gelmiş her çocuğun okul öncesi eğitim kurumlarına rahatlıkla erişmesi gerekmektedir. Ülkemizde hali-hazırda bu kurumlardan yararlanmayan ve okul öncesi eğitimle tanışmamış binlerce çocuk bulunmaktadır” (Ö11).

“Ülkemizde okul öncesine eğitim kurumlarında sınıf mevcutları tıpkı ilkokul mevcutları gibi kalabalık düzenlenmiştir. Buda eğitimin kalitesi düşürmektedir. Kalabalık sınıflarda öğretmenin her çocukla eşit derecede ilgilenmesi çok zordur. Bu sebeple sınıf mevcutlarının 20’ den daha az olması gerekmektedir” (Ö14).

“Bazı okul öncesi eğitim kurumları ilkokul öncesi okuma yazma öğretmektedirler.1.sınıfa başlayan çocukta pek çok çocukta yanlış edinilmiş alışkanlıkları düzeltmek çok zor olmaktadır. Bunu yapan ve ısrarla devam ettiren kurumlar çevremizde de mevcuttur” (Ö19).

“Bana göre okul öncesi eğitim kurumlarında çok fazla teknolojik alet kullanılmamalıdır. Evlerinde yeterince telefon, tablet, televizyon gibi aletlere maruz kaldıklarını düşünüyorum. Çocukların bu yaşta daha çok oyun etkinlikleri yapması ve oyun ile öğrenmesi gerekmektedir. Çocuklara yaptırılan sınırlı boyama adı ile yaptıkları etkinliklerinde hayal dünyalarını sınırladığını düşünüyorum” (Ö23).

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi “İlkokul öğretmenleri okul öncesi eğitimin zorunluluğu hakkında ne düşünmektedir?” şeklindedir. Sınıf öğretmenlerinin bu alt probleme ait görüşlerine ait bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Okul Öncesi Zorunluluk Düzeyi

Tema	Kodlar	Frekans
Okul Öncesi Eğitimin Zorunluluğu	Zorunlu olmalıdır	23
	Zorunlu olmamalıdır	1
	İsteğe bağlı olmalıdır	1

Tablo 8 incelendiğinde, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine göre okul öncesi eğitimin zorunluluğu hakkında ne düşünmektedir? sorusuna karşılık olarak; (f=23) “zorunlu olmalıdır” cevabı verdikleri görülmektedir. Ayrıca (f=1) “zorunlu olmamalıdır”, (f=1) “isteğe bağlı olmalıdır” cevaplarının verildiği görülmüştür.

“Okul öncesi eğitim için kullanılan malzemeler maalesef çok pahalı olduğu için pek çok ailenin bunu karşılamakta zorlanacağını düşünüyorum. Bu sebeple zorunlu olmasından ziyade isteğe bağlı olmalıdır” (Ö2).

“Okul öncesi eğitim zorunlu olmalıdır. Bu dönem de alınan eğitim çocukların sosyal ve duygusal gelişimini olumlu yönde etkilemekte ve yetişkinlik dönemi kişiliğinin büyük kısmının temelleri bu yaşlarda atılmaktadır. Ayrıca zorunlu olması ilkokul öğretmenlerinin işini daha kolay hale getirecektir. Ancak, okul öncesi eğitim verilirken tüm bu yaş çocuklarını kapsayacak şekilde ve kalabalık sınıflardan kurtarılarak, en fazla 10- 15 kişilik sınıflarda olmalıdır. Kalabalık sınıflarda kaliteli eğitimi yakalamak zordur” (Ö8).

“Kesinlikle zorunlu olmalıdır. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerle almayan öğrenciler birlikte olduğu sınıflarda seviye farkı bariz bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Öğretmen hem almayanlara okul öncesinde kazandırılan becerileri hızlı bir şekilde verirken, diğerleri ile aralarında ki farkı kapatmaya çalışmaktadır. Bu durum öğretmenin1. Sınıfta vermesi gereken kazanımları vermesini geciktirmektedir” (Ö9).

“Okul öncesi eğitim zorunlu olmalıdır ancak; içerik olarak kendini ifade etme, tek başına birey olabilme, iletişim becerileri, hayal kurma, farklı düşünme ve problem çözme becerilerinin daha somut şekilde ortaya koyulması gerekmektedir. Çocukların dahil edildiği, görev ve sorumluluk verildiği, öğretmen rehberliğinde aile eğitimiyle de desteklenerek yapılması gerektiğini düşünüyorum. Akademik kaygı olmadan gerçekleşen okul öncesi eğitimin farklı düşünen, sorgulayan, çözüm üreten çocuklar yetiştirme odaklı olmasını hayal ediyorum. Kesme -yapıştırma, boyama gibi her çocuktan aynı etkinliği yapmasını istemek tek tip insan yetiştirme sürecine katkı sağlar” (Ö12).

“Hayır olmamalıdır. Toplumda bunun bir yarış olduğunu düşünüyorum. Veliler arasında gösterişe dönüştürülmekten çıkartılacaksa zorunlu olması konuşulabilir” (Ö22).

SONUÇ ve TARTIŞMA

Çalışmanın birinci alt probleminde okul öncesinde verilen eğitimin bilişsel gelişim açısından katkıları araştırılmıştır. Katılımcılara okul öncesi eğitimin bilişsel gelişim üzerine etkileri sorulmuş öğretmenlerin düşünme becerisi geliştirmede, okul öncesi eğitimin önemine daha çok vurgu yaptığı görülmüştür. Wagner (2005) yaptığı araştırmada

çocukların yenilikçi ve Farklı düşünme konusunda yetişkin insanlara göre daha üretken olduğunu ve çocukların kendilerine has düşünceleri ile edindikleri izlenim ve tecrübeleri bir araya getirebildiklerini ortaya koymuştur. Öğretmenlerin okul öncesi eğitimin yaratıcılığı geliştirdiğine vurgu yaptığı görülmüştür. Ömeroğlu (1990) ve Yazar (2007) yaptıkları araştırmalarda okul öncesi eğitimin çocukların benlik kavramı, kendini ifade etme, akıl yürütme, yaratıcılık ve hayal gücü gelişimini desteklediğini vurguladığı çalışmada elde edilen sonuçlar ile bu çalışmada görüşülen öğretmenlerin görüşleri adı geçen araştırmayı destekler niteliktedir. Pagani ve arkadaşları (2003) yaratıcı düşünme becerileri ile ilgili olarak okul öncesi eğitim alan çocukların okula gitmeyen çocuklara göre soruları daha kısa sürede ve daha hızlı cevapladıklarını bulmuşlardır. Çocuklar okul öncesi eğitim aldıkça farklı çözümler üretmekte fakat almayan çocukların çözüm önerisi sunmakta o kadar başarılı olmadıkları görülmüştür. Broinowski (2002) tarafından yapılan bir araştırmada okul öncesi kurumlarında verilen eğitimin kalitesinin bu yaştaki çocukların hayal gücü ve yaratıcılığı üzerinde etkili olduğu görüşünü ortaya koymuştur.

Araştırmanın ikinci alt problemi okul öncesi eğitimin sosyal-duygusal gelişim açısından katkıları öğretmenlere sorulmuştur. Görüldüğü gibi katılımcılar erken çocukluk eğitimi alan çocukların sınıflara ve kurallara daha çabuk uyum sağladıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler kendini ifade etmede okul öncesi eğitim almış çocukların daha başarılı olduklarına dikkat çektikleri görülmüştür. Öğretmenler okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin daha fazla geliştiğini belirtmiştir. Bu durum okul öncesi eğitimin öğrencilerin düşünme becerileri üzerinde önemli bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Elde edilen bu sonuç alanyazınla paralellik göstermektedir. Koç Koca (2023) yaratıcı düşünme becerilerinin gelişiminin bir süreç olduğunu belirterek bu sürecin okul öncesi dönemden itibaren desteklenmesi gerektiğini ifade etmektedir. Öğretmenler ayrıca okul öncesi eğitim almış çocukların kendini ifade etme becerisinin daha gelişmiş olduğunu söylemişlerdir. Araştırma sonuçları yaptığımız araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Öztürk (1995) yaptığı araştırma ile okul öncesi eğitim alan çocukların almayan yaşlılarına göre daha öz güvenli ve kendini ifade etme becerisi konusunda daha başarılı oldukları görüşünü desteklemektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi okul öncesi eğitimin dil gelişimine katkıları öğretmenlere sorulmuştur. Öğretmenler okul öncesi eğitim almış çocukların sözcük ve kelime dağarcıklarının daha gelişmiş olduğu görüşünü ortaya koymuştur. Öztürk (1995) yaptığı araştırmada erken çocukluk eğitimi almış çocukların almayan çocuklara göre kelime dağarcığı, dili anlama ve kullanma düzeylerinin daha yüksek olduğu ve ilkokula daha iyi hazırlandıkları tespit edilmiştir. Katılımcılar ayrıca okul öncesi eğitim almış çocukların iletişim ve dinleme becerisinin gelişmiş olduğuna dikkat çekmişlerdir. Deniz (2006) yaptığı araştırmada öğretmenleri tarafından dinlenen çocukların, dinlemenin önemini ve dinlemenin nasıl gerçekleşeceğine dair pek çok şeyi okul öncesinde öğrendikleri için kendilerine de değerli hissederler görüşünü ortaya koymakla okul öncesi eğitimin iletişim ve dinleme becerisi geliştirmede etkili olduğuna vurgu yapmıştır. Öğretmenler okul öncesi eğitimin en büyük katkısının Türkçeyi doğru ve düzgün kullanma olduğunu ifade etmişlerdir. Akbuğa (2018) yaptığı araştırma ile okul öncesi öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin ilkokula hazır bulunuşluk değerlendirmesi sonuçlarına göre, erken çocukluk eğitiminin çocuklara kazandırdığı en önemli becerilerden birinin kendini ifade etmeyi öğretmek olduğu, Türkçenin konuşulmadığı bazı bölgelerde Türkçe'nin doğru ve düzgün öğrenilip konuşulmasının büyük önem taşıdığı dikkat çekmiştir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi okul öncesi eğitimin psikomotor gelişime katkıları öğretmenlere sorulmuştur. Katılımcılar tarafından, okul öncesi eğitim alan çocukların, almayan çocuklara oranla küçük kas gelişimi ve büyük kas gelişiminin daha gelişmiş olduğu ifade edilmiştir. Akbaba-Altun, Şimşek, Çetin ve Bay (2014) yaptıkları araştırmalarda okul öncesinde yapılan etkinlikler arasında kavram öğretimi Birgül çizgi çalışmaları, kalem tutma, küçük ve büyük kas gelişimi sağlayan etkinliklerin yapılmış olmasının okula hazır bulunuşluk üzerinde olumlu etkileri olduğu görüşüne yer vermişlerdir.

Araştırmanın beşinci alt problemi okul öncesi eğitimin öz bakım becerilerine katkıları öğretmenlere sorulmuştur. Katılımcılar okul öncesi eğitimin temizlik becerisi

kazandırmada etkili olduğu görüşü ifade ettikleri görülmüştür. Katz (1999) okul öncesinde kazandırılan temel alışkanlıkların (temizlik, tuvalet alışkanlığı) toplum açısından bireyi kabul etmede önemli bir yer tuttuğunu vurgulamış, bu davranışlar bir defa kazanılınca ve tekrar edilmesiyle bireyin sürekli kullanabileceği becerilere dönüşmektedir görüşünü ortaya koymuştur. Toluç (2008) İlkokul 1. sınıf öğretmenleri ile yaptığı çalışmada, okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrenciler arasında hijyen kurallarını yerine getirme (el yıkama vb.), tuvalet kontrolünü sağlayabilme açısından bilgi ve uygulamalarında anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır.

Araştırmanın altıncı alt problemi okul öncesi eğitimin ilkokula hazırlık düzeyinde ne tür eksiklikleri olduğu katılımcılara sorulmuştur. Öğretmenlerin çoğu, erken çocukluk eğitimindeki en büyük boşluğun öğretmenlerin tutumlarındaki farklılık olduğuna inanmaktadır. Okuma yazma çalışmalarında harfleri öğrenirken okul öncesi öğretmenlerinin yaptığı hatalara dikkat çekilmiştir. Yapıcı ve Ulu (2010) tarafından yapılan araştırmada da sınıf öğretmenleri okul öncesi dönemde okuma yazma yazılı çalışmalarına yapılan yanlış davranışlara dikkat çekmişlerdir. Koçyiğit (2009) ve Yapıcı ve Ulu (2010) yaptıkları başka bir çalışmada bu görüşe destek olarak 15 sınıf öğretmeni ile yapılan görüşme sonucunda 11 öğretmen okul öncesi kurumlarında okuma yazmaya hazırlık için ortak bir standart olması gerektiğini vurgularlar. Öğretmenler bazı anaokullarında ses ve harf öğretimine yer verirken, diğer okullarda yanlış kalem tutma alışkanlıklarının öğrenildiğini ve bunları düzeltmek için mücadele ettiklerini söylemişlerdir. Sınıf öğretmenleri, çalışmada, erken çocukluk döneminde yanlış alışkanlıkları ve inançları düzeltmek için zaman ayırdıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin ilkokul öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin zorunluluğu hakkında ne düşündükleri sorulmuştur. Öğretmenlerin tamamına yakını zorunlu olmalıdır ifadesini kullanmışlardır. Kundakçı ve Ergin (2013) günümüzde okul öncesi eğitim dünyanın pek çok ülkesinde zorunlu değildir, ancak gelişmiş ülkelerde anaokullarının sayısı en üst düzeydedir. Özoğlu (2012) zorunlu eğitim farklı ülkelerde sosyal kültürel ve ekonomik kavramlar doğrultusunda gelişmektedir. Koçyiğit (2009) araştırmasında, sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin çocukların bütün olarak düşünüldüğünde tüm gelişim alanlarında onları desteklemesi ve ilkokulu hazırlaması bakımından önemli bulduklarını söylemiş ve zorunlu olmasını desteklediklerini ortaya koymuştur. Yapılan araştırma mevcut bulgularımız ile benzerlik göstermektedir.

Politikacılara Öneriler

Erken çocukluk eğitiminin diğer tüm eğitim kademelerine ve genel akademik başarıya katkısı göz önünde bulundurularak, erken çocukluk eğitiminin zorunlu ve tamamen parasız olması önerilebilir.

Okul öncesi eğitim kurumlarının çoğaltılması ve özellikle ilköğretime bağlı ana sınıflarının yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

Okul öncesi eğitime yönelik yayınların sayısı arttırılmalıdır.

Uygulayıcılara Öneriler

Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitime yönelik farkındalık ve beklentilerinin daha iyi oluşması için hizmet içi eğitim faaliyetleri veya seminerler yolu ile okul öncesi ve ilkokul arasındaki koordinasyonun sağlanması önerilebilir.

Okul öncesi eğitim kurumlarının yaratıcılığa katkısı nedeniyle okul öncesi eğitim kurumlarının materyal ve oyuncaklarının çeşitlendirilmesi önerilebilir.

Okul öncesi eğitim programında yer almayan ses ve rakamları yazılması okul öncesi eğitimde yer almamalıdır. Çocukların yanlış öğrenmelerinin önüne geçmek adına program dışında çalışmalar yapılmamalıdır.

Okul öncesi eğitimin ilkokul 1.sınıftaki akademik başarıya olan etkisi sebebiyle daha çok çalışma yapılmasına teşvik edilmelidir.

Okul öncesi dönemde yazı bilincinin gelişmesine yardımcı olmak için sınıftaki eşyaları etiketleme ve isimler, meslekler, doğum günleri, sınıf ile ilgili haberler olan sınıf kartları veya bülten panoları hazırlanabilir.

Araştırmacılara Öneriler

Okul öncesi eğitiminin akademik başarı, sosyal, zihinsel ve bilişsel gelişim üzerindeki etkisini daha iyi anlamak için ebeveyn farkındalığına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Okula uyum konusunda araştırmada elde edilen sonuçlara göre okul öncesi eğitimin büyük katkı sağladığı ifade edilmiştir. Bu nedenle araştırmacılar için okul öncesi eğitim almış ve almamış olan çocukların okula uyumları ile ilgili araştırmalar yapılabilir.

Türkçenin doğru ve düzgün kullanılması ile ilgili olumlu katkıları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle araştırmacıların okul öncesi eğitimin çocukların dil gelişimi üzerine etkilerinin araştırılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akay, D. ve Ceylan, R. (2019). Birinci sınıfa başlamak için okula başlama yaşı mı okula hazır oluş mu? *Milli Eğitim*, 7-31.
- Akbuğa, (2018). *Okul Öncesi Eğitimin İlkokula Hazırlama Düzeyinin Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenleri Tarafından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akbaba-Altun, S. A., Şimşek, Ö., Çetin, D., ve Bay, Ö. N. (2014). Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Yönelik Öğretmen Görüşleri . *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (1)
- Bengtsson, M. (2016). How to plan and perform a qualitative study using content analysis. *NursingPlus Open*, 2(2), 8-14.
- Broinowski, I. (2002). *Toward creativity in early childhood education: a case study of the creative processes used by early childhood educators in curriculum planning for young children*. Unpublished Phd Thesis, Australia: University of South Australia.
- Can, M. (2017). *Okul Öncesi Dönemin Önemi*. İstanbul: Çamlıca Çocuk Yayınları.
- Çelik, N. ve Daşcan, Ö. (2019). *Son değişikliklerle okul öncesi eğitim programı ve etkinlik kitabı*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çın, A. (2020). The effect of parental attitudes on religious education in early childhood. *Batman Academy Journal*, 66-81.
- Deniz, M. E. (2006). Sınıfta iletişim. Ramazan Arı ve M. Engin Deniz (Ed.), *Sınıf Yönetimi* içinde (s.129-150). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Doherty, G. (1997). *Zero to six: The basis for school readiness*. Ottawa: Human Resources Development Canada
- Entwisle, D. R. (1995). Role of schools in sustaining early childhood program benefits. *the Future of Children*, 5(3), 133-144.
- Ergin, T. (2005). *Okul olgunluğu ve okula hazırlık*. Yayınlanmamış Ders Notları. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi.
- Ersoy, A. (2014). İnternet kaynaklarından intihal yaptığının farkında değilim: Bir olgubilim araştırması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 47-60.
- Katz, L.G. (1999). Another look at what young children should be learning, Databases/ERIC: ED453980.
- Koç Koca, A. (2023). Investigation of special education teacher candidates' problem-solving skills and their views on mathematical creativity. *Base for Electronic Educational Sciences*, 1-14.

- Koç Koca, A. ve Gürbüz, R. (2022). Özel yetenekli bireylerin eğitimi üzerine bir inceleme: amerika birleşik devletleri-almanya-türkiye karşılaştırılması. *Route Education and Social Science Journal* , 591-614.10.17121/ressjournal.3208.
- Koçyiğit, S. (2009). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ve ebeveynlerin görüşleri ışığında okula hazır bulunuşluk olgusu ve okul öncesi eğitime ilişkin sonuçları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Kundakçı, S. ve Ergin, A. (2013). Türkiye’de on iki yıllık zorunlu eğitim öncesi zorunlu okul öncesi eğitim pilot uygulamasının değerlendirilmesi: Tokat ili örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(27), 336-357.
- MEB, (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB, (2019). *Millî eğitim bakanlığı okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumları yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair yönetmelik*. Ankara: MEB Yayınları
- Oğuzhan, Ş. ve Oral, G. (1992). *Okulöncesi eğitimi*, İstanbul: Oğul Matbaacılık.
- Oktay, A. (1983). Türkiye’de okulöncesi eğitimin dünü ve bugün. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 7 (42), 3-7.
- Oktay, A. (1997). *Çocuk ve okul*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Ömeroğlu, E. (1990). *Anaokuluna giden 5-6 yaşındaki çocukların sözel yaratıcılıklarının gelişiminde yaratıcı drama eğitiminin etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Özdemir, A. ve Battal , Ş. (2019). İlkokula erken yaşta başlayan öğrencilerin okula uyum süreci ve akademik başarı bağlamında yaşadıkları sorunlar. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 1635-1685.
- Özdemir, B. (2019), *İlkokul öğretmenlerinin okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerinin akademik başarılarına yönelik görüşlerinin incelenmesi: Kağıthane örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırklareli: Kırklareli Üniversitesi.
- Öztürk, H. (1995) *Okul öncesi eğitim kurumlarına giden ve gitmeyen ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin alıcı ve ifade edici dil düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Pagani, L. Rubenson, D. ve Runco, M.A. (2003). the impact of junior kindergarten on behaviour in elementary school children. *International Journal of Behavioral Development*, 27(5), 423-427. www.tandf.co.uk/journals/pp/01650254.html sitesinden 13.09.2009 tarihinde alınmıştır.
- Seven, S. (2011). Okula uyum öğretmen değerlendirmesi ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 29-42.
- Şahin, M. K. ve Akman, B. (2018). Erken çocukluk döneminde düşünme becerilerinin gelişimi. *Millî Eğitim*, 5-21.
- Toluç, Z. (2008). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin gelişim becerilerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Wagner, P. (2005). *Kinder In Ihrer Ich - Und Bezugsgruppenidentitat Starcken*. Berlin: KinderWelten.
- Yapıcı, M. ve Ulu, F.B. (2010). İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi öğretmenlerinden beklentileri. *Kuramsal Eğitim Bilim*, 3 (1) 43-55.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuk eğitimi el kitabı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Yazar, A. (2007). *1914-2006 Okul öncesi eğitim programlarında yaratıcılığın incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin kitabevi